

Застава издава сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. за четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петна цена је: за пола године 3 круне, на целу годину 4 круне, а за стран. земље годишње 6 круна 50 пот. Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

Издање „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете ованих ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Наша интелигенција.

„С главе рба сира.“

Судбина и напредак једнога народа зависи између осталог, врло много и од тога какву интелигенцију има тај народ и шта вреди та интелигенција. Не треба, држим, доказивати, да је интелигенција пована у првом реду, да води бригу о свом народу и да га упућује на оно што је добро, а да га одвраћа од онога што је зло. Интелигенција треба да је народу оно, што су родитељи деца, јер као што деца напредују добро, ако их родитељи мудро и ваљано негују, тако и народ напредује, ако има честиту интелигенцију, која га на добро упућује и добрим му примером предлачи.

У историји појединих народа, има јасно забележено, како је баш интелигенција својим неродољубивим поступком доводила свој народ и државу до пропасти, а тако исто и обратно, да је честита и родољубива интелигенција задржала и спасла свој народ од сигурне пропасти. Неродољубиво племство пољско, које беше огреало у пороцима и себичњаштву, упропастило је моћно царство пољско. Родољубива интелигенција француска, после пораза Француске у последњем рату са Немцима, да би се Француска, што пре отресла тугорства или боље рећи јарма немачког, — одушевила је француски народ тако, да су Французи голему своту од 5 милијарди исплатили Немачкој пре времена одмах по уговореном миру Вође народа француског и његова интелигенција умели су својим примерним пожртвовањем одушевити свој народ тако, да су прстење са руку, обоце из ушију давала, само да што мања буде срамота побеђене Француске.

Из ових и сличних примера јасно се види, да је интелигенција пована да игра врло важну улогу у животу свога народа, а како ће та улога испасти, зависи врло много и од тога, како и у каквом духу је та интелигенција однегована.

Нема сумње, да само честита и родољубива интелигенција може бити од користи своје народу, а да би имали што

бољу интелигенцију потребно је, да је што бољом створимо. Наши родитељи, наше школе, најпосле и само друштво, дужно је да пази на то, да они, који ће водити реч у народу и који ће водити као интелигенција народна, буду у сваком погледу на свом месту, да се за свој позив добро спреме и да им груди буду надахнуте чистим и искреним родољубљем.

Да би то постигли, потребно је већ у раном детињству започети посао. Децу треба из малена навикавати на рад и вредноћу, на скромност и штедњу, на пожртвованост и родољубље...

У новије доба могло се опасити, да наша интелигенција прилично рамље и да много што треба да је код ње друкче, да би могла успешније вршати свој врло важни позив.

Ми, на жалост видимо, да наша садашња интелигенција није ни изблизу онако одушевљена и тако орна за народне ствари, као што је то пре било. Када човек чита оно одушевљење из Милетићевог доба, па погледа на данашња нараштаја, сета га обузме. Данас ти је свако шпекулант и рачуница. Што год се ради, све се то унапред рачуна: „Од овог ће имати оволико користи, од овог онолико, ово ми може шкредити за то се и нећу плећати у то и т. д.“ Данас је ретко наћи човека, који би се вољно и из чистог одушевљења заузео за општу народну ствар, а нарочито, ако за то треба какве жртве поднети или се због тог каквој неугодности изложити. Ако се баш и нађе когод, да ради што из чистог убеђења, одмах се нађе ко ће га за то осумњичити и рад му благом каљати. Некад је било дика за народ радити и за народ страдати, данас то модерни филистри називају лудошћу и бесмислицом. Данас је девиза код већине: „гледај свога посла и не води туђу бригу“.

Ми видимо у томе духу васпитан велики део нашег млађег интелигентнијег нараштаја. Видимо велики број лепо обучених младих људи, који су у нашем друштву заузели извесне повиције или се спремају, да их заузму и да важе као интелигенција нашег народа и ништа више.

Па приђимо мало ближе том млађем нараштају, да видимо, каква је та будућа наша интелигенција?

Видећемо, на жалост, то, да осам оних неугужваних и по најновијем журналу кројених хаљина и рукавица, нема на њима ни у њима ничега, што би вас могло привлачити. Нема у њих одушевљења, нема идеала, нема мушке одлучности, него ти је скоро сваки као размажена „фрајла“, која не уме без мане ни да мисли...

Таке људе не одушевљава избор посланика, не тичу их се новине ни књиге, њихова отупела чула не потреса јаук браће, која гину по Старој Србији и Македонији или стењу под јармом окупационе босанске владе. Њима је најмилија забава карта, билијар и чапа, а добре „јаузовне“ да и не спомињем. Забога, на тај начин човек најмање стиче себи неугодности, а уз то се добро проведе и забави! Какав народ, какви бакарачи, мало путем женидбе, мало протекцијом па ће бити и добра повиција — па мирна Бачка!

Ето таки су од прилике рачуни, хоћу л' рећи идеали у већине данашњег подмлатка (част изузетцима), а таки богме и код многих старијих.

Данас би свако само да што лакше и што рахатније живи, те није онда ни чудо што су нам редови одушевљених бораца све ређи и ређи. У редове наше интелигенције се увукла нека чама, неко опадање. Старији нису у стању, да стварају ваљане млађе, млађи се не умећу на ваљане старије, него добијамо из дана у дан неку нову гарду, која није дошла да тече, него да растече ово мало народних тековина.

Човеку се кожа јежи, када види, како већина родитеља васпитава своју децу и са каквим аманетима ступа новији нараштај у живот.

Ми се тужимо на разне прилике и неприлике, које нам бајаци сметају те не можемо као што треба, да успевамо, а огамо сами себи зло стварамо баш тиме: што се не бринемо да добијемо што бољи интелигентнији подмладак. Шта више, као што већ напоменух, баш нам тај интелигентнији подмладак са наше рођене кривице није

ПОДЛИСТАК.

НОЕМА.

— Gömörsné Galamb Margit. —

У пролеће је пуна пунцата ђурђева Ноемина гробница. У то доба је баш умрла, кад је цветао ђурђевак. Овим је била посута и самртничка јој постеља и сваки цветак шапу тво је ону песму, која ми још звони у души: „Tajjurs au jamais!...“.

Један-пут сам те само видепа Ноема, како дубоко, непомично спаваш у сандуку. Кад су ти матер сахрањивали, видепа сам балзамирано твоје лице кроз ставлени завлопац. Дивна ли си била и онда још, јадни цвете мој млађани! Бела ти се хаљина припила уз хладно тело, танке усне и затворене очи на насмејаном лицу као да су ме разумеле, кад сам, нагнувши се ближе к' теби дрхћући шапула ти најмилију песму твоју: Tajjurs au jamais!...

Имала си спретну, белу девојачку собу, бело је било у њој све, почевши од намештаја па до оквира од слика. Кад год сам ушла у ту собу, увек ми је задрхтала душа од те безбојности.

Свугде и свагда сам налазила тамо противност душе твоје.

*) Увек или никад!...

Била си роб свог душевног расположења, роб својих мисли и осећаја. Била си мало романтична а врло мало и растројена, али у сваком покрету и речи твојој трептала је душа твоја.

Твој ваљани и отмени муж, кога су у ужем кругу „питомом животињом“ звали, био је учтив и пажљив пред другима, који је понекад на коленима влечао пред тобом и обожавао те као светињу а други пут... али оставимо то на страну, Ноемо... Мужу твојом — после твоје смрти — морали су истргнути оружје из руку, тако је очајан био, а ја сам га видепа на три недеље после твоје смрти са суседовом „боном“ у мрачном ходнику. А као што знам то је давно познанство...

А знала ти о томе, Ноемо, или не, то ти неће нанети боле, сигурна сам.

Спадала си међу оне ретке жене, које знају паметно ћутати. Окренула си се равнодушно од светске неотесаности, као они који два света живе. Један са душом кад се у сну отргну од овог света пуног умора, туге и претварања, а други пун дужности, механички без радости и без срдње...

Доцније ниси ни тежила ни за чем, само за спокојством. И рано си га постигла. Ниси се бојала од смрти, волепа си је, звала си је.

Замисљала си је, као кад човек после једног бурног шареним сликама прецуног дана затвори собна врата за собом и неузнемираван

лагано понавља све своје доживљаје, који су га некад тако сретним чинили.

Ох, како бих те запитала, Ноемо шта са њаш сад у хладној гробници? Прате ли те и тамо твоји слатки лепи синови? Злаћане твоје успомене! Љуби ли ти хладне усне блаженство? Кад је цветао ђурђевак, њим је била посута и болесничка ти постеља и сваки је цветак понављао исту ону песму. Задрхтели ти душа, Ноемо, кад ти ветар донесе звуке њене.

Не одговара ми на ово нико; само се овде предавном на столу ветар игра са ђурђевоком теби посвећеном чији сваки цветак јеца: „Tajjurs au jamais“.

По једној арапској легенди, када је Бог стварао душу, пре него што ју је на земљу пустио, разделио је на пола. Једну је полу бацно на лево а другу на десно да се на земљи ошет саслану и да стварају једно тело. То су сродне душе. Сваки човек има своју сродну душу, али је највећа реткост, да се на земљи споје. Које се нађу, те су срећне. А које се никад не састану те су полусрећне. Али их има, које се сретну и животу, познају се и знају да су једно за друго створени, да им је место једно поред другог али се доцкан састале. Тев им је зајцало срце, али је већ међу њима дужност... поштење... Ове су несрећне.

Међу те је спадала и Ноема. Никад, никад нисмо о томе говорили, али сам ја ипак

онакав, какав би требао да је, те се доиста бојати морамо, да ће доћи доба, када наш народ неће имати више оне праве, родољубиве српске интелигенције, која ће часно моћи вршити намењену јој улогу.

Када се о томе било у јавности, било иначе поведе реч, разуме се, одмах се нађе по неко, да брани, бајаги од невазласног женог прекора, и старије и млађе чланове наше интелигенције. Та забла, друго је време било док је Милетић радио, а друго сад. Па онда, сад су други и људи, са којима многи не могу (!) и неће да раде, други опет неће и не могу због тога и због тога тако, да ми имамо један део интелигентнијих чланова нашег народа, који грба и вуче где год може, а тих је врло мален број, за тим имамо групу, која би радила, бајаги, али чека згодан час, док се старији повуку или изумру и т. д.

Најпосле да споменем и оне интелигентније чланове, који се још рачунају, да су „наши“, који нити маре за што нити осећају потребу, да за што маре. То је група, која само с висине гледа на све што је наше, којој је све худо и којашта, што год се код нас ради. Њима није свето ништа, њих мрви ваља и што се зову Србима. Њима је главно, да им буде добро, па макар цео српски народ пропао. Њима више вреди мио поглед великог господина, него ... али да се мањем тога, па да се и ја поућешам тиме, да је таквих врло мало (!)

Карактеристично је за велики део наше интелигенције, да је невадовољна са да нашњим стањем наше политике, не ваља им садашњи рад на автономном па и економном пољу. Све им је криво и рђаво, а да иста запитате, шта би управо они хтели и како они замишљају себи, да би требало радити, уверен сам, да би их довели у неприлику, јер они су учили пливати по суву, радити — ништа не радећи. Многи нису ни покушали, да што ураде, а увек су готови да потцене сваки рад и све им је мало, што други ураде. Шта више баш они, који су најмање привредили за народну ствар, ти су кадри клеветати и сумњичити све, који су се својим родољубивим радом одвојили од њих; за сваког кажу да је рачуница и себичњак само ако је бољи и заузимљивији од њих.

Додамо ли овој, не баш утешној појави, још жалосну чињеницу, да се наша интелигенција ужасно слабо множи т. ј. број деце код наше интелигенције је тако невнатан, да би могао таку децу и у већим варошима на прсте набројати, онда се морамо још више забринути. Шта је томе узрок о томе би се дало врло много говорити, овом приликом нека је речено само толико, да и у том погледу наша интеле-

генција врло много греша, јер својим немаром и клитавошћу дозвољава, да јој се корен ватире, српски домови прелазе у стране руке због тога, што нема подмлатка или бар таког подмлатка, који би очевицу сачувао, ако је већ најје кадар умножити.

Ми Срби у том погледу тако лоше стојимо, да би велико ало било, да се редови наше интелигенције стално не занављају из самога народа, и то већином помоћу стипендија, којих је хвала богу у нас врло много.

Да ли тај приновок интелигенције одговара жељама и намерама добр твора, чијом помоћу су ти исвази српске интелигенције доспели у прве редове нашег народа то остављам њима самима да реше. Нека метну руку на срце и нека се сете сени својих добротвора, њима у души нека признају, ако су до сад грешили или нека им смело погледе у очи и рекну „наша је савет мирна, ми вршимо своју дужност и примљени аманет — тако нам Бог помогао...!“

Черевитки *)

*) Овај је чланак био одређен за свечани број „Заставе“, но није могао ући. Пр. ур. „Застава.“

Нови Сад, 5. октобра.

Војени савез између Србије и Италије. Пронела се вест, да се склопио војни савез између Србије и Италије. Та лијанска војни изасланик био је мањеврима у Нишу, а тамо није присуствовао осим њега ни један други војни аташе.

Из Италије поричу да су са Србијом склопили војни уговор. Но о том није било ни речи, да је уговор већ склопљен. Свакојак је значајно и то, да се о томе говори.

Нови Сад, 5. октобра.

Трговински рат између Србије и Аустро-Угарске. Српски посланик на бечком двору др. Вујић био је код грофа Голуховског и предао му је одговор српске владе. У томе одговору има то, да је Србија вољна да склопи трговински уговор с Аустро-Угарском, али не може никако пристати да баш топове и муницију набави у Аустро-Угарској, јер ту не решавају трговински равлози, него војни.

Гроф Голуховски је изјавио, да ће он обема владама саопштити српски одговор, али кад Србија неће да попусти, доћи ће до судара и мериће се снаге.

Сигурно гроф Голуховски мисли економске снаге, или зар оно мерење снага друго што треба да значи? У Београду веле, да не могу да схвате, откуда долази

је. А он је стиснутим уснама укочено гледао преда се.

Још у истој се години догодило, да се Ноема поболела. Муж јој је сваки дан одседао један сат код постеље, затим као неко, ко је за доста учинио својој дужности намиришао се heliotroph ом и одлазио је да се провађа. Једног дана га је упозорио лежачи, да би добро било непрестано бити с њом, јер сваки је тренутак скуч. Онда је остао код куће. Свињо би јој био небо са звездама заједно, али јој је много више учинио: остао је код куће.

И ја сам била с њоме последњег дана. У прозничавом сну непрестано је говорила, њена душа на умору једнако нас је превлињала, журила и молила нас је, док је на последњу нисмо разумели. Сам јој је муж отишао на колима по њега, да донесе њега и његову ваолину. Ох, та самртница имају много неразумљивих жеља! Постељу смо јој морали посути са ђурђевком, а њу подићи високо на узглавље и тако је слушала још једном последњи пут: „Toujours au jamais...“

Кад је изумро и последњи звук откинула се једна жица. Онда јој се затворише очи за навек. Тада сам видела први пут мушког где плаче. Тај дан не могу заборавити никад. И од онда кад год видим ђурђевак, увек се сетим оне лепе, беле жене и замишљам, да сваки цветак њену песму пева и пита непрестано: „Toujours au jamais?“ ...

Павлиш, 1906.

С мађарског Мара.

гроф Голуховски да буде адвокат Шкодине фабрике топова?

Нови Сад, 5. октобра.

Пад грофа Голуховског. У политичком свету изазвао је највеће изненађење најновији чланак „Нове Слободне Пресе“. Тај лист је иначе труба министарства спољних послова. А сад пише, да су Мађари против Голуховског, а у Аустрији га бране. Истиче да су се за време министровања грофа Голуховског знатно погоршали одношаји између Италије и Аустроугарске. За време грофа Голуховског пао је углед монархије Нисмо свршили ни са Србијом, па чак и Бугарски рови против нас. На целом Балкану све су ређа она места, где имамо пријатеља. „Нова Слободна Преса“ завршује с тим, да треба испитати у колико је Гроф Голуховски крив, што су створени тако рђави одношаји.

Ово значи: Збогом Голуховски. „Нова Слободна Преса“ сваког новог министра спољних послова поздравља као сјајну политичку звезду, а сваког министра спољних послова, који треба да иде, удари у леђа. Штета што „Нова Слободна Преса“ увиђа тек сад оно, што су и најмањи листови у нашој монархији давно и давно писали.

Спор дра Светислава Новака и дра Душана Поповића

Др. Светислав Новак говорио је пре дужег времена на осечкој железничкој станици са дром Васом Ђурђевићем. Тамо је била и гђа дра Васа Ђурђевића.

Накратко после тога рекао је др. Светислав Новак некојим првацима самосталне странке, да је од госпође Анке Ђурђевић чуо да је посланик самосталне странке др. Душан Поповић пре избора хтео да се кандидује са програмом народне странке и у тој ствари преговарао са дром Васом Ђурђевићем. Др. Новак је сматрао да је он дужан да извести о томе бар прваке самосталне странке. После тога је „Србобран“ наподео јавно ту ствар и др. Светислав Новак изјавио је, да је чуо од гђе Анке Ђурђевић, како се др. Душан Поповић обратио на њеног мужа, да му набави посланички мандат на програму „народне странке“.

Сада је гђа Анка Ђурђевић написала изјаву у осечкој „Драу“, која је веома занимљива. Гђа Ђурђевић, као што се може мислити, не воли што је увучена у полемику чисто политичке природе и жали што је њен разговор потегнут. Но у самој ствари вели од речи до речи ово: — „Не стоји да сам ја кавала дру Светиславу Новаку, да је др. Поповић молио мога мужа, да му набави срез, у коме би се могао кандидовати са програмом народне странке. То није истина. Ја сам рекла ово: Др. Поповић могао би већ мало престати са својим хвалисањем. О томе (значи о његовој кандидатури са народним програмом) било је у нашој кући чешће говора. — Кад му је мој муж кавао, да треба реорганисати народну странку и бирати у сабор млађе људе, који имају способности и воље да раде на јавним стварима, па је мој муж међу осталом споменуо и др. Поповића и друге, томе се др. Поповић није опирао, шта више он је сам именовано још неких омиљених људи, који би били годни за кандидате народне странке?“

Напомињемо да ове последње редове, нисмо подвукли ми, него су они подвучени у изјави гђе Ђурђевићке. Разуме се, кад госпођа Ђурђевићка вели, да је овако казала а не онако, онда дру Светиславу Новаку не остаје друго, но да каже, да није сасвим тачно схватио.

Али ко год прочита „исправак“ гђе Ђурђевићке, томе ће бити јасно, да тај „исправак“ више каже, но што је др. Новак тврдио. За политички свет а и за саму ствар сасвим је све једно, да ли се др. Душан Поповић обраћао дру Ђурђевићу да му нађе срез, у ком би се могао кандидовати са програмом народне странке, или је то први споменуо др. Васа Ђур-

то знала. Ох, та тако су приличили једно другом. Створени су били једно за друго и понекад би им се поглед тако унио једно у друго, да сам ја стрелила за њих.

Жене Ноемине крви само љубити, страдати знају, али наивнаде за изгубљен крај не траже. Ја бих се смела заклети, да ово двоје није никад заборавило руку у руца другог. Ваљада им је само у сновима лебдео на уснама пољубац. И ова је љубав чиста, светла остала. Понекад је била Ноема весела, лака, срећна као онај коме је читав рај у срцу, а други пут уморна, тужна, жељна мира, као онај коме је срећа код ногу а не може да се сagne, да је дохвати...

И тај човек, Ноени тако сродан, био је човек у најплеменитијем смислу те речи. Човек, који је добро познавао своје дужности, који је био способан да против себе брани ту жену, коју је љубио више свега на свету. Кад је Ноемину свирку пратио на виолини, како је стојао поред ње онако висок, дивна стаса и када је лепу своју плаву главу прислонио на виолину, такви су били, е ми се у души и нехотице појављивала мисао: „Ох Боже, да ли је твоја воља била, да се ово двоје тако доцкан састану? ...“

И свирали су веселе, тужне, заједно научене песме, али би увек завршили једном истом, са којом би им заплакала напаћена душа заплакала би жице на виолини и Ноемине би прсти као бољно додиривали дирке док не би јецајући изумро глас: „Toujours au jamais“.

Једном се срушила на гласовир и плакала

Ђевић дру Поповићу, а овај се томе није опирао. „И не само да се није опирао, него је шта више и он сам именовао још неколико млађих људи, који би били годни за кандидате народне странке.“ А оно што тврди госпођа Ђурђевићка, то је много, али много више, но што је др. Новак саопштио из свог разговора са ђом Ђурђевићком.

Држимо да је ствар свршена. Показао се, да ли је др. Светислав Новак хтео да некога оклевета, или је чинио своју дужност, кад је оно саопштио првацама самосталне странке. А мора му се признати, да он није први изнео ту ствар пред велику јавност.

Политички преглед

Из угарског сабора. У јучерањој седници угарске посланичке куће поднешен је извештај економског и финансијског одбора о законским предлозима за унапређење индустрије. И извештај и законски предлог расправљаће се на седници у суботу. Министар председник Векерле поднео је законски предлог о делимичној промени организације врховног државног рачуноводства. Министар правде пак Полоњи поднео је законски предлог, да се узакони државни уговор са Грчком, по којему ће обе државе издавати једна другој обичне вложнице. — Оба предлога издани су дотичним одборима. У току седнице пријавио је Угрон повреду имунитета грофа Евгена Зичија, кога већ неколико месеци против његове воље држе у Нидермановом санаторијуму. (Зичијева родбина тврди, да је он својевољно отишао у санаторијум.) Ова пријава издана је имунитетском одбору. У идућој саборској седници, која ће бити у петак, одговориће министар Апоњи на три интерпелације и коцком ће се одредити одбор, који ће испитати инкомпатибилитетску ствар Коломана Миксата.

Састанак владара. Писала смо већ о путу немачког државног тајника спољних послова Чирскога и сви се слажу, да овај пут стоји у вези са обновом тројног савеза. Римски лист „Ла Вита“ дознаје, да је смер путу Чирскога у Беч и у Рим тај, да рашчисти размирице између Рима и Берлина, као и између Рима и Беча. Ако ово не увиде тако лако, онда ће се настојати, да се састану ова три владара и надају се, да ће овај састанак имати успеха. Задатак Чирскога био би и то да припреми овај састанак. Све ове вести јасно сведоче, да тројни савез стоји врло лабаво и велико је питање да ли ће наћи лека и лечника, да га спасу од изнемоглости.

Угарска делегација. Око средине новембра састаће се делегације у Будимпешти. Сви престоначки листови писали су, да ће се чланови за угарску делегацију бирати поново. Међутим изгледа, да влада не намерава, да прекида сада саборско заседање, те према томе по законском одређењу не могу се бирати ни нови делегати. Чланови угарске делегације према томе остаће они исти, које су обе куће угарског сабора изабрале маја месеца, изузевши Беле Барабаша, чије је чланство престало. Барабаш је био испао из заступничке куће и тек је доцније поново у њу доспео. Његово место попуниће се једним чланом замеником. Ну Барабаш је био и потпредседник угарске делегације и како је сад дошао ред, да члан посланичке куће буде председник делегације, Барабаш би сада био председник угарске делегације. На његово место дакле имаће угарска делегација да бира сада другог. Држи се, да ће за председника угарске делегације бити изабран гроф Тодор Бањањи.

Балканска изложба. Под управом лондонског друштва за изложбу и многих знаменитих личности из Енглеске приређује се у Лондону 1907. године „балканска изложба“, на којој ће учествовати само балкански народи. Та изложба се отвара у другој половини месеца маја и трајаће пет месеца. По решењу српског министарског савета ће на њој учествовати и Србија. Главни задатак ове изложбе би био, да се Енглеска ближе упозна с балканским народима, те да се на основу тог ближег

познавања развију у сваком погледу јачи узајамни односи. Српска извозна роба биће најглавнији предмет ове изложбе, не које треба доцније да се развије трговински музеум краљевине Србије у Лондону. Ту београдска „Политика“ врло умесно примећује, да би свакако корисно било, ако би приликом ове изложбе Срби упознали Енглеве и са каквом ценом и количином увозних артикала, који се у већој количини у Србији троше. На тај начин показали би не само у колико би Енглеви могли бити купци српских извозних артикала, већ и у колико би Србија могла бити потрошач њихових извозних артикала. — Јасно се види смер приређивању ове балканске изложбе. Енглеска све више обраћа пажњу на Балкан и хоће да створи тамо пијаце својим производима. Тиме би немачка и аустријска индустрија добиле опасног такмаца, а и политички утецај им губио би доста од своје важности. Балканским народима може само користати та утакмица.

Вести из места и са стране

Уништен избор.

Веће слободног краљевског града Новог С да изабрало је у својој седници од 3. августа о. г. г. Владу Стратимировића, подградоначелника, за градског фискала, које је место остало упражњено именовањем дра Аладара Бале за великог жупана новосадског. У седници тој није председавао велики жупан — због смрти свог оца — него градски начелник Салаја, као заменик жупанов. Међу тим XXI. зак. чл. од 1886. г. изрично важе, да при избору председава: — жупан. Избор је међу тим извршен, иако је др. Слезак, већник градски цитирао помнуту одредбу законску и рекао, да ће, ако веће ипак изврши избор, жалити се против тога управног судишту и Стратимировић је изабран са 33 против 24 гласа. И на то жаљење дра Сlezака, управно судиште је доиста по 82. одредби поменутог закона уништило избор Стратимировићев. И према томе ће како извештавају велики жупан сазвати градско веће у ванредну седницу 10. (23) о. м. у којој ће се одлучити, да се расписе стечај на место варошког фискала, а у редовној децембарској седници изврши и избор фискала.

Хрватски соко — српским соколима.

Савез хрватских соколских друштава упутило је на Српског Сокола у Карловцима ово писмо. Драга браћо! Вршимо овим само нашу најугоднију дужност, ако се преко нашег друштва, као матице свих Српских Сокола у Хрватској, најсрдачније и најтоплије захвадимо на пожртвованом и успешном суделовању свих Српских Сокола, који су у тако импозантном броју нашу соколску славу увеличали и уз то слогу Срба и Хрвата пред читавим словенским светом на тако сјајни начин манифестовали. — Ако и није све било онако узорно и складно како бисмо то сами били желели, уверени смо ипак, да ћете благољутно опростати, познавајући добро потешкоће свакога почетка. — Још једанпут на исказаној нам браћој љубави наша најсрдачнија хвала. Здравло! У име средишног одбора савеза хрватских соколских друштава: Др Лазар Цар, заменик старешине и др. Лав Мазура, тајник.

Тридесетогодишњица „Делиграда“.

Читамо у београдском „Трговинском Гласнику“ да се ове године навршује 30 година, када је српски (тадањи ратни, а сада трговачки) брод „Делиград“ чинио врло велике и ризичне услуге за време рата, провлачећи се поред Адавала натоварен муницијом. „Делиград“ је у исто време и наставији српски брод, дакле Нестор трговачке флоте. Понижао је предлог, да се томе старом војаку, „Делиграду“ ода о Св. Николи — слави бродарској видно одликовање и приреди скромна прослава тридесетогодишњице, као успомена на заслужне догађаје из 1876. год, он је исвезао и Турке из градова 1867. године. Српско Бродарско Друштво ће се по свој прилици одазвати томе предлогу, да видно обележи и истакне „Делиград“ нарочито прославом, која би најбоље приличила о Св. Николи, као крсном имену сваију српских бродова.

„Ритуално уморство“ у Церју крај Руда.

Читамо у загребачком „Покрету“: Јавља нам пријатељ листа: Јучер сам имао прилике, да се уверим, како се може народ залудити, а тиме евентуално и на недеља навести. Полазећи на Плевивицу, бијасмо већ из далека поздрављени виком и гласом једнога сељака. Не знајући, да се све то насмиче, запитасмо сељака, који нам се приближавао којим путем би било најближе на Плевивицу. Не

добисмо одговора. Уместо њега почео је исти сипати псовке и клевете, вадећи нож и махајући њиме око себе. Запитасмо га, зашто псује, а он одговори да су јучер 3 жидова — а и нас је било троје — убила троје дјеце, да им крв одузму и да ће он свакога разнести који му се само приближи. Ми то наравно не учинисмо, него одосмо, док нас је исти сељак пратио чак до краја села уз вику, да тако упозори сељаке и дјецу, да иду „жидови“, па нека буду на опрезу. На крају нас села остави, те уђе у двор задње кућаце, где је почео са другим сељаком о истој ствари расправљати и за нама викати. Изишавши из села, набасасмо на једној ледини на скуп дјеце — било их је десеторо — па бијасмо љубопитни, шта ће она. Кад се приближисмо; дјеца су почела дозивати „тату“ у страху. Очит доказ да су и дјеца за та „уморства“ знала. Кад поодмакосмо охрабрише се и дјеца, вичући за нама не баш најлепше. Исто нам се догодило и мало даље у другом засеку, гдје је отац одмах, чим нас опазио одвео мало дијете у кућу, а сам стао да нас оштро проматра. По свему тому судим, да је и цијелоj околици тај глас у народ унет. Било би заиста интересантно сазнати нешто више о тој ствари.

Ричоти Гарибалди.

Римски листови јављају, да ће син великог Гарибалдија, ђенерал Ричоти Гарибалди путовати по Балкану ради агитације за талијанско-балканску солидарност против аустро-германске најезде. На том путу он ће доћи и у Београд.

Брзојави „Застави“.

Старили 5. октобра.

Нови чланови горње куће.

Вудимпешта. Умировљени председник кр. курије Никола Сабо, сликар Бенџур и бивши државни тајник Едмунд Миклош наименовани су за доживотне чланове горње куће.

Законски предлог о Ракоцију.

Вудимпешта. Министар-председник Векерле у суботу поднеће посланичкој кући законски предлог о овековечењу васлуга Ракоцијевих.

Аустро-угарски посланик у Букурешту.

Вудимпешта. За аустро-угарског посланика у Букурешту биће по свој прилици наименован гроф Јован Шенбург-Хартенштајн.

Голуховски код краља.

Беч. Заједнички министар спољних послова гроф Агенор Голуховски био је јуче два сата на аудијенцији код краља. Поднео је извештај о одношају са Србијом.

Прилике у Русији.

Петроград. Изашао је указ, којим се наређује, да се од нове године 1907. остави прогонство у Сиберију.

Москва. Пошто је министар-председник Столипин уклонио полицију са свеучилишта и дозволио ђацима скупове на свеучилишту — свеучилиште ће се сутра отворити.

Велика превара.

Сомбор. Варошки чиновник Карло Шретер већ три дана како је нестао из вароши. Исти је фалсификовао менице до 60 хиљада круна на имена имућних људи. Ива себе оставио је писмо, у ком стоји, да ће се убити.

† Кнез Виндишгрец.

Беч. Гардијски капетан кнез Виндишгрец умро.

Црначка овета.

Њујорк. Црнци су из освете запалили варош Сенеку у јужној Каролини, што им је разорен црначки колегијум.

Лист „Хуманите“.

Париз. Бебел је у име немачких социјал-демократа понудио 25 хиљада франака, да би се одржао Жоревљев социјалистички лист „Хуманите“. Народни савет француских социјалиста овластио је Жорев, да прами понуду.

Промена француске владе.

Париз. Како је министар-председник Сарјен тешко обзлео и не може да отпавља државне послове, поднео је оставку. Изгледа за извесно, да ће председник републике Фалијер поверити Клеменсо-у, да образује владу.

Позив на претплату.

1. октобра 1906. године отварамо нову претплату на четврту четврт.

„Застава“ излази два пут дневно, а стаје као и до сад на три месеца 7 круна за све оне, који желе, да им се „Застава“ дневно један пут поштом шаље. — За оне, који желе, да им се лист шаље два пут дневно поштом, стаје 8 круна 75 потура.

За Нови Сад стаје „Застава“, кад се двапут дневно шаље лист кући 8 круна на три месеца.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народна и радикалне странке и мелимо све пријатеље листа да нас у овом послу помогну.

Обраћамо нарочито пажњу на „Заставине“ бројеве од петка, вечерњи и јутарњи број уједно. Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д. Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје 4 круне годишње а на три месеца 1 круна.

Најлакше се претплаћује поштанском упутницом.

По решењу управе, лист се ником не сме давати на вересију.

У Новом Саду, септембра 1906.

Уредништво и администрација
„ЗАСТАВА“.

Обичан рибији зејтин

је услед неугодног мириса и укуса, тако тешко сварљив, да за децу и њежне болеснике ни говора не може бити о употреби. Велика хранљивост и лековита снага коју има рибији зејтин у себи које је доказано, данас је сваки човек може употребити, јер у начину Скотове емулсије рибији зејтин је свију неугодности лишен. Скотова је емулсија у опште укусна, лако сварљива, и скоро трипута снажнијег дејства, од обичног рибијег зејтина. Скотова емулсија не проузрокује никада ни најмање болове и очевидно има повољан утицај.

Рибар с великим ослићем (Dorsch) знак је гаранције за прави Скотов поступак.

Кад се позовете на ове новине и пошаљете 75 потура у поштанским маркама, послаће вам уз плаћену поштарину боцу на пробу.

Dr. Emil Budai, „Stadtapotheke“
Budapest, IV. Váci-utca 34/50.

Једна боца на пробу уз плаћену поштарину.
Цена оригиналној боци К 2-50.
1227 1-5 Добија се у свима апотекама.

БРАЋА РАБШТЕРИ

НОВИ САД 196 55-

ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ
Фабрика шестоструке сирћетне есенције.

КОСТО- и РЕУМАТИЧНИ БОЛОВИ,

којима је стало, да се тих патња потпуно реше, не можемо се довољно напреоручивати употребе правог Вилхелмовог својерсног протиреуматичног теја за чишћење крви. Његов произвођач госп. Фрања Вилхелм, апотекар, ч. и кр. добављач у Наукирхену, Долња Аустрија, одликован је на изложби у Мелбурну и Паризу са златном медаљом и посебном напоменом, да је то највише одликовање.

Добија се код господина Фрање Вилхелма апотекара ч. и кр. добављача у Наукирхену, Долња Аустрија као и у свима болним апотекама.

Један пакет стаје 2 круне одавде. 1 пошт. коли са 15 пакета стаје 24 круне.

Добија се свуда у апотекама.
501 92-120

Др. Јован Коцкар

отворио је своју

адвокатску канцеларију

у ОСЕКУ гор. граду

Чавракова улица бр. 15. 1404 1-3

преко пута судбене зграде.

ПРОДАЈЕМ

КУЋУ са великим плацем, која лежи у Новом Саду у алмашкој улици бр 5 поред куће г. Пере Ракића. Ближа извешћа даје г. Наја Савин код г. Симона Рајнера у Новом Саду. 1893 3-6

Књижевни оглас

◆◆◆◆ НОВЕ МУЗИКАЛИЈЕ. ◆◆◆◆
Сад су баш изашле из штампе две најлепше и најпотпуније

„ЗБИРКЕ МУЗИКАЛИЈА“.

1. Албум 138 српских народних песама за гласовир. — Цена 5 круна.

Албум 100 најновијих игара за гласовир. — Цена 5 круна.

2. Ко пошаље новац у напред, добиће есте о нашем тропку.

ДВОРСКА КЊИЖАРА

Мите Стајића

у Београду.

1298 12 - 15

сваку количину

изнад једног вагона

здрава стара кукуруза од Г. 1905. 1896 3-3
купује

прва хрватска творница
САЈАМЕ, СУШЕНА МЕСА И МАСТИ,
М. Јавриловића синови
Петриња.

Понуде се узорцима

нека се иравно пошаљу.

МОЛОВ Сајдлицки прашак

Само прави кад свака кутија и сваки прашак заштитну марку и подпис А. Молл носе.

МОЛОВ САЈДЛИЧКИ ПРАШАК је за оне, који пате од стомака ненадмашно средство, јер јачају стомак и успешно делују на варење и пријатно је средство против затворене столице, те испред свију других куратива, пилула, говних вода итд. имаде првенство.

Цена је оригиналној кутији 2 круне

Фалшификати се судски прогађају.

Молова Францова ракија са соли

Само прави кад свака боца носи заштитну марку А. Молла и кад је са оловком пломбом затворена.

МОЛ-ОВА

Францова ракија и со је особито средство за малање код севотина, главкова и при навесу најбоље кухево средство, јер успешно јача мускуле и нерве.

Цена је пломб. ориг.

Флаши 1 кр. 90 пот.

Главно отправништво од

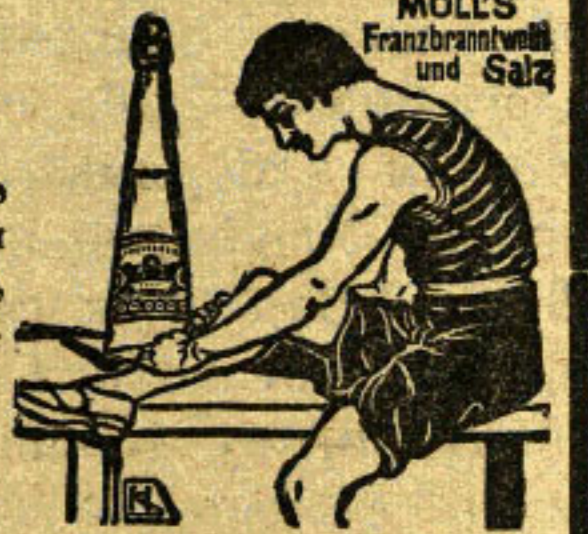
апотекарај

А. МОЛ, ц. и кр. дворски лиферант

ВВЧ, Тухлаубен 9.

У стовариштина провинције треба искључиво

препарате А. МОЛА. 651 17-104

ГЛАВНИ ДЕПО ПРАВОГ

ШТАЈНБРУШКОГ ПИВА

ЂУЛЕ БАУЕРА

НОВИ САД, Успенска улица бр. 5.
уповорава сваког, да се само код њега може добити у флашама 613 40-

ПРАВО ШТАЈНБРУШКО ПИВО

прве уг. деоничарске штајнбрушке пиваре, као и

ПРАВО БУДВАЈСКО ПИВО

из светског познатог будвајског прастарог узвора грађанске пиваре, која је 1795. г. и Будвајсу основана. Право штајнбрушко, као и право будвајско пиво, повнаје се не само по вигнети (цедуљи на флаши), него нарочито по запущачу на коме се налази жиг: Bauer Gyula.

Основана 1870. године.

ПРИМА:

Улоге на књижице по 4%, „недељне улоге“ по уделу 50 потура недељно са 4%.
Порезу на камату плаћа сам завод.

511 40-

СРПСКА ЗАДРУГА

ЗА МЕЂУСОВНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЉУ

У НОВОМ САДУ,

Ћурчијска улица број 6.

Основана 1870. године.

ИЗДАЈЕ:

Займове на менице, обвезнице и на непокретно имање под најповољнијим условима.